

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เรื่องความพร้อมในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนบ้านนาหว้า อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) ได้แก่เอกสารทางวิชาการงานวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุ การจัดบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ เอกสารประกอบการประชุมวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนบทความจากหนังสือและวารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและวิทยานิพนธ์
2. ศึกษาข้อมูลภาคสนาม (Field Study) โดยการใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ศึกษาโดยตรงจากกลุ่มประชากรที่กำหนด การสัมภาษณ์ เป็นต้น

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

1. ประชากรที่ศึกษา ใช้ศึกษาเฉพาะกรณี (Purposive Sampling) ประชากรที่มีอายุ 25-59 ปี ของตำบลนาหว้า อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา จากข้อมูลของฝ่ายทะเบียนที่ทำการอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา มีประชากรที่อยู่อาศัยทั้งหมด 863 คน

2. การคำนวณกลุ่มตัวอย่าง

การคำนวณกลุ่มตัวอย่างใช้ การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับสลาก โดยผู้ศึกษาจัดทำบัญชีรายชื่อของประชากรที่มีอายุ 25-59 ปี ของตำบลนาหว้า มาใส่สลากให้ครบถ้วนแล้วเลือกหยิบมาจำนวน 150 รายชื่อ โดยใช้การสุ่มแบบไม่แทนที่ (Random without Replacement) โดยประชากรใดได้รับการคัดเลือกแล้วจะถูกตัดออก

เกณฑ์ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 150 คน โดยศึกษาจากประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 1 บ้านนาหว้า อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้างนี้ คือ แบบสอบถามความเข้าใจที่สร้างขึ้นจากการประมวลแนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการศึกษาความเข้าใจของผู้นำและสมาชิกในชุมชนในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ และแบบสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ดังนี้

1. แบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ เพศ ศาสนา อายุ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ภาวะสุขภาพ และสถานภาพในชุมชน นำเสนอในรูปร้อยละ ลักษณะคำถามในส่วนที่ 1 จะเป็นคำถามในลักษณะปลายปิด-ปลายเปิด จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของผู้นำและสมาชิกในชุมชน ได้แก่ ความเข้าใจในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชนและการบริหารจัดการภายในชุมชน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการคิดและวางแผนในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในชุมชน การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการจัดสวัสดิการของชุมชน การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์จากการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชน และการมีส่วนร่วมในการประเมินและติดตามผลการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของชุมชนทางด้านสมาชิกในชุมชน ผู้นำในชุมชน สภาพชุมชน การบริหารงานของชุมชน และกองทุนสวัสดิการชุมชน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 34 ข้อ

แบบสอบถามในส่วนที่ 2 3 4 มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เชิงบวก

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

เชิงลบ

มากที่สุด	ให้	1	คะแนน
มาก	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	4	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	5	คะแนน

ส่วนเกณฑ์ของค่าเฉลี่ยจากคะแนนที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินใจในการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น ระดับ ดังนี้

ระดับทัศนะการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชน ทัศนะการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชน และทัศนะทางด้านการเตรียมพร้อมในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ความเข้าใจระดับมาก ความเข้าใจระดับปานกลาง และความเข้าใจระดับน้อย โดยใช้เกณฑ์คำนวณจาก

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{3} = \frac{4}{3} = 1.33$$

ดังนั้น ระดับคะแนนเฉลี่ยจะมีชั้นของคะแนน คือ

5.00-3.67	หมายถึง	อยู่ในระดับมาก
3.66-2.33	หมายถึง	อยู่ในระดับปานกลาง
2.32-1.00	หมายถึง	อยู่ในระดับน้อย

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ผู้นำชุมชนโดยได้แบ่งหัวข้อการสัมภาษณ์ ดังนี้
1. ทัศนะการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชนทางด้านความเข้าใจในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชน และการบริหารจัดการภายในชุมชน

2. ทัศนะด้านทัศนะการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชน ทางด้านการร่วมคิดและร่วมวางแผนในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ การร่วมดำเนินกิจกรรมการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชน การร่วมแบ่งปันผลประโยชน์จากการจัดกองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชน และการร่วมติดตามและประเมินผลการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชน

3. ทัศนะทางด้านทัศนะการเตรียมความพร้อมในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชน ทางด้านสมาชิกในชุมชน ผู้นำในชุมชน สภาชุมชน การบริหารงานของชุมชน และ กองทุนสวัสดิการชุมชน

ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำเสนอในรูปแบบการบรรยาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์
3. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Pre-test)
4. แก้ไขเครื่องมือหลังจากทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
5. ประสานงานกับผู้นำชุมชนบ้านนาหว้า อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ในเรื่องการขอ
อนุญาตเข้าไปเก็บข้อมูลในพื้นที่
6. นำแบบสอบถามที่ได้จัดเตรียมไว้จำนวน 150 ชุด ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่ม
ตัวอย่าง โดย

6.1 จัดทำแผนผังเลขบ้านเรียงตามลำดับของหมู่บ้านในตำบลบ้านนาหว้า อำเภอ
จะนะ จากข้อมูลที่ได้จากที่ว่าการอำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

6.2 เลือกกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรของหมู่ที่ 1 ชุมชนบ้านนาหว้า ที่มี
ทั้งหมด 863 คน โดยเลือกการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลากแบบ
ไม่แทนที่จำนวน 150 ราย

6.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอน
ดังนี้

6.3.1 แนะนำตนเอง บอกวัตถุประสงค์ เพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูล
ตอบคำถาม และมีส่วนสนับสนุนการศึกษาวิจัย

6.3.2 สัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างตามแบบสอบถามเกี่ยวกับ
ความเข้าใจของชุมชนในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ เมื่อประชากรกลุ่มตัวอย่างตอบประเด็นใด
ผู้สัมภาษณ์จะทำเครื่องหมาย/ลงในช่องคำตอบแบบสอบถามนั้น ในกรณีที่กลุ่มประชากรไม่
สามารถตอบคำถามได้ หรือไม่สามารถสื่อสารกันได้ ผู้สัมภาษณ์จะพยายามอธิบาย และหรือให้
ญาติตอบคำถามแทน

6.3.3 ผู้ศึกษาสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการ จำนวน 3 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การหาค่ามัธยฐานเลขคณิต (Mean)
3. การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. การหาค่าทางสถิติ เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้ T-test กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และค่า F-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การนำเสนอผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษา ผู้ศึกษาได้นำเสนอข้อมูลโดยมุ่งสาระสำคัญจากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ และนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบการบรรยาย

ข้อจำกัดของการศึกษา

จากการศึกษาเรื่องพร้อมในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุของชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนบ้านนาหว้า อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา มีข้อจำกัดในการศึกษาครั้งนี้คือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นกลุ่มตัวอย่างจะไม่ค่อยมีเวลาในการให้ข้อมูล เนื่องจากว่าต้องออกไปทำงาน ส่วนใหญ่จะเป็นงานทางด้านเกษตรกรรม เช่น การออกไปกรีดยาง การเกี่ยวข้าว ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยอยู่บ้าน ทำให้ผู้ศึกษาต้องเสียเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้ในการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนที่ตั้งไว้ จำนวน 5 คนนั้นก็สัมภาษณ์ได้แค่ 3 คน ก็เนื่องมาจากการไม่ค่อยมีเวลาในการให้ข้อมูล